

Podpora na cestě k nápomoci - příklady dobré praxe

Jan Strnad - právník poradny QUIP
Tereza Bártová - advokátka

17.10. 2023

- Právo aktivně se podílet na správě vlastních záležitostí, moci právně jednat a mít k tomu zároveň odpovídající podporu je jedním ze zásadních prvků nezávislého života
- Rytmus /Quip se tématu věnuje dlouhodobě, již před účinností NOZ
- Zapojili jsme se do diskusí při tvorbě současného zákoníku a promítnutí principů CRPD do jeho znění
- Od počátku se snažíme se šířit povědomí o méně omezujících opatřeních, jejich možnostech a využití
- Věnujeme se tématu při vzdělávací činnosti i v rámci sociálních služeb, které poskytujeme
- provázíme lidi v řízení o schvalování podpůrných opatření v různých rolích

Možnosti podpory ze strana služby - různá intenzita

- I. Pracujeme s informacemi a pomáháme lidem ve výběru vhodného řešení
- II. Aktivně vystupujeme v rámci řízení
- III. Zastupujeme člověka v soudním řízení
- IV. Vystupujeme jako podpůrce

I. Práce s informacemi a výběrem vhodného řešení

- Jedná se o práci na orientaci v možnostech a výběru vhodného řešení
- vycházíme z aktuální situace člověka, nikoliv diagnózy nebo nějaké prastaré zkušenosti
- zapojujeme okolí, mapujeme, co člověku jde, jakou má kolem sebe podporu, v čem potřebuje více podpory
- Již v této fázi bývá patrné, jak je člověk sám aktivní a spolupracuje (porozumění + ochota se s někým radit jako důležité podmínky pro schválení nápomoci)
- i z toho vidíme, jestli je smlouva o nápomoci možným řešením (a nejednalo by se spíše o “zakuklené” opatrovnictví)

II. Příprava smlouvy o nápomoci a podání k soudu

- Vždy se snažíme o kontaktování a aktivní zapojení procesního opatrovníka, pokud ho člověk v řízení má
- Snažíme se procesnímu opatrovníkovi předat zjištění ze sociální práce

Dvě základní situace:

- samostatný návrh na nápomoc
 - Setkáváme se i s tím, že člověku soud jmenuje procesního opatrovníka
- součást řízení o svéprávnosti
 - vždy má procesního opatrovníka
 - vyžaduje jinou argumentaci (dosavadní neproblematické fungování člověka není chápáno jako “navzdory postižení”, ale “díky omezení”)

III. Aktivní zapojení do soudního řízení

Pokud nefunguje procesní opatrovník a chybí jiná podpora vstupujeme aktivně do řízení

Výhodou je dlouhodobá zkušenost a právníci v týmu

- Zasíláme soudu zprávu za sociální službu
- Case manažeři a asistenti vystupují v roli svědků
- Vystupujeme jako obecný zmocněnec
 - Máme za to, že zastoupení nemá mít v řízení objektivizující roli, ale má to být takový zastoupení, které je na straně toho člověka
 - vysvětlujeme soudu proč - odůvodněné dosavadní spoluprací s člověkem, jeho vůlí a naší kompetencí
- Zastupování advokátem na základě plné moci

IV. Organizace jako podpůrce

- Na základě dlouhodobé spolupráce se dostáváme i do situací, kdy je žádoucí, aby poskytovatel sociální služby vystupoval jako podpůrce
 - Právnícká osoba jako podpůrce
 - Kontinuita
 - Profesionalizace
 - Poskytovatel sociální služby jako podpůrce - některé + i - navíc:
 - Možnosti konfliktu zájmů - roste s intenzitou poskytované služby
 - metodický postup
 - oddělování rolí
 - Snažíme se, abychom byli jedním z více podpůrců

Obecně u nápomoci

- Zajištění více podpůrců
 - výhodné pro FO i PO - sdílená zátěž, vzájemná kontrola
 - Ochrana před zneužitím
- Forma smlouvy přizpůsobená možností člověka
- Vedení záznamů o podpoře
- Smluvní závazek podpůrce informovat soud o tom, jak podpůrcovství probíhá - zprávy
 - Setkáváme se s tím, že proto, že soud už pak nemá žádnou kontrolu jak podpůrcovství probíhá, nechce tuto alternativu schvalovat

- V rámci soudního řízení
 - Když soud účastníky o možnostech nápomoci vůbec informuje...
 - Přizpůsobení soudního řízení – jazyk, způsob jednání, skutečné setkávání soudu s ním, víme, že se toto hodně překrývá s řízení o svéprávnosti, ale s většinou smluv o svéprávnosti k soudu přicházíme ze situace, kdy člověk má omezenou svéprávnost
- Zajímavost: Obec jako jeden z podpůrců (možnost - namísto dosavadní fce VO)

Děkujeme.